

Invasieve exoten in het vizier

Inhoud

- Wetgeving
 - [Europese verordening](#)
 - [Soortenbesluit](#)
 - [Samenwerkingsakkoord IUS](#)
 - [Wijzigingen verzameldecreet](#)
 - [Beheerregeling](#)
- Invasieve exoten
 - EU-lijst soorten
 - [Andere invasieve exoten](#)
 - Soorten van het vademecum invasieve exoten
 - AlterIAS
 - Harmonia
 - Waarschuwingssysteem
- [Informatie over invasieve exoten](#)
- [Waarnemingen.be/exoten](#)
- [Exotentoets/screening](#)
- [Alerts](#)

Europese wetgeving

Wetgeving - Europese verordening

- (Europese) Verordening Nr. 1143/2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve, uitheemse soorten

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?qid=1480870785252&uri=CELEX:32014R1143>

- van kracht sinds 1 januari 2015
- Unielijstsoorten
- Dynamische lijst
- Eerste lijst in 2016
- aanvullingen in 2017
- aanvullingen in augustus 2019

In navolging van andere landen zoals de Verenigde Staten, Japan, Australië en ook Nieuw-Zeeland, was het al jaren de wens van de Europese Unie om te kunnen beschikken over

een werkkader om de introductie van invasieve uitheemse soorten binnen haar grondgebied te voorkomen en te beheersen. De Europese verordening betreffende invasieve, uitheemse soorten is van kracht sinds 1 januari 2015.

Verskil tussen een verordening en een richtlijn is dat een verordening bindend is. In tegenstelling tot de verordening dient een richtlijn eerst door de lidstaten te worden omgezet in nationale wetgeving.

Verordeningen zijn vanaf hun inwerkingtreding automatisch en op dezelfde manier in hun geheel bindend in alle EU-landen.

De bepalingen uit de Europese verordening gelden voor soorten van de lijst van voor de Unie zorgwekkende, invasieve soorten. Dit is een dynamische lijst: er kunnen soorten worden toegevoegd en verwijderd. Soorten worden op deze 'Unielijst' opgenomen indien ze een aantoonbare negatieve impact op de inheemse Europese biodiversiteit hebben én de maatregelen uit de verordening deze impact kunnen beperken.

In 2016 werd de eerste lijst van voor de Europese Unie zorgwekkende invasieve soorten gepubliceerd, in 2017 en 2019 volgden nog aanvullingen.

Wetgeving - Europese verordening

* Terrestrische planten - #23

Op de Unielijst sinds	01-08-2016	02-08-2017	15-08-2019	Op de Unielijst sinds	01-08-2016	02-08-2017	15-08-2019
<i>Asteriscaria boissiana</i> (Hemiptera: Alydidae)			X	<i>Eleusine</i> (Pteridophyta)			X
<i>Balanites</i> (Celastraceae: goeie/leuwe)			X	<i>Quercus ilex</i> (Fagaceae: zandere)			X
<i>Chamaecrista</i> (Fabaceae: raven)			X	<i>Panicum termitarum</i> (Poaceae: prairie)	X		
<i>Trifolium repens</i> (Fabaceae: raven)		X		<i>Stachytarpheta</i> (Veronica: goeie/leuwe)		X	
<i>Gesneria</i> (Gesneriaceae: raven)		X		<i>Stachytarpheta</i> (Veronica: raven)		X	
<i>Geranium</i> (Geraniaceae: raven)	X			<i>Taraxacum</i> (Asteraceae: raven)			X
<i>Hamamelis</i> (Hamamelidaceae: raven)			X	<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)	X		
<i>Populus</i> (Salicaceae: raven)			X	<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)	X		
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)			X	<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)	X			<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)		X	
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)	X			<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)		X	
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X
<i>Asplenium</i> (Asplenaceae: raven)				<i>Urtica</i> (Urticaceae: raven)			X

Wetgeving - Europese verordening

• Terrestrische planten - #23

Op de Vrijetijt sinds	01-08-2016	02-08-2017	15-08-2019	Op de Vrijetijt sinds	01-08-2016	02-08-2017	15-08-2019
<i>Asplenium adnigrum</i> (Vrouwepoel-vijver)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Bulbosella</i> (Cobbegeten gras/Sein)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Chamaemelum</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)	X		
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)	X			<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)	X			<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)	X			<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)	X		
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)	X		
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)	X			<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)			X
<i>Crani</i> (Kraaihol-ruis)			X	<i>Asplenium</i> (Vrouwepoel)		X	

Wetgeving - Europese verordening

• Water- en oeverplanten - #13

Op de Vrijetijt sinds	01-08-2016	02-08-2017	15-08-2019
<i>Alisma</i> (Alisma)		X	
<i>Alisma</i> (Alisma)			X
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)		X	
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)			X
<i>Alisma</i> (Alisma)		X	
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		
<i>Alisma</i> (Alisma)	X		

Wetgeving - Europese verordening

• Zoogdieren

Op de Unielijst sinds	05-09-2016	02-09-2017	15-09-2019
Amerikaanse vossenhoorn (Sciurus nigrit)	X		
Bonellia (Myocastor coypus)	X		
Griete eekhoorn (Sciurus carolinensis)	X		
Indische mangroete (Rhesus macaca)	X		
Muntia (Muntiacus reevesi)	X		
Muskusrat (Onychomys leucogaster)		X	
Pallas' eekhoorn (Callosciurus erythraeus)	X		
Rode neusbeer (Ursus arctos)	X		
Siberische goudstaart (Tamias sibiricus)	X		
Wasbeer (Procyon lotor)	X		
Wasbeerhoorn (Hydruntus progasoides)		X	

Wetgeving - Europese verordening

Vogels

Op de Unielijst sinds	09-08-2016	02-08-2017	19-08-2019
Indigoeend (Dendrocygna erythrorhynchos)	X		
Stadseuil (Coturnix coturnix)	X		
Nijlgans (Anas platyrhynchos)		X	
Rode stelehoorn (Daptemys holsti)	X		
Trojanhoorn (Nyroca americana)			X

Reptielen/amfibieën

Op de Unielijst sinds	01-09-2016	02-09-2017	19-09-2019
Amfibieën (Amphibia)	X		
Levensvat (Triturus cristatus)	X		
Levensvat (Triturus cristatus)	X		
Levensvat (Triturus cristatus)	X		
Levensvat (Triturus cristatus)	X		

Vissen

Op de Unielijst sinds	05-09-2016	02-09-2017	15-09-2019
Amurperkwaad (Perca fluviatilis)	X		
Blauwperkwaad (Perca fluviatilis)	X		
Groene perkwaad (Perca fluviatilis)			X
Zandperkwaad (Perca fluviatilis)			X

Wetgeving - Europese verordening

Invertebraten

Op de Unielijst sinds	03-08-2016	02-08-2017	15-08-2019
Aziatische hoornaar (<i>Vespa velutina</i>)	X		
Nieuw-Zeelandse landplatworm (<i>Arrhenodes</i> <i>triangulatus</i>)			X

Zoetwater invertebraten

Op de Unielijst sinds	03-08-2016	02-08-2017	15-08-2019
Californische rivierkreeft (<i>Procladius leucostylus</i>)	X		
Chinese wolhandkrab (<i>Eriocheir sinensis</i>)	X		
Geknobbelde Amerikaanse rivierkreeft (<i>Oronectes</i> <i>virilis</i>)	X		
Gevlechte Amerikaanse rivierkreeft (<i>Oronectes</i> <i>limosus</i>)	X		
Marmekreeft (<i>Procambarus fallax</i> f. <i>virginicus</i>)	X		
Rode Amerikaanse rivierkreeft (<i>Procambarus</i> <i>dartii</i>)	X		

Wetgeving - Europese verordening

- Soorten van de Unielijst mogen **niet** worden gehouden, gekweekt, vervoerd, gebruikt, uitgewisseld, of worden toegestaan om zich voort te planten. Daarenboven is het uiteraard niet toegestaan om de soorten vrij te laten in het milieu.
- Naast het vermijden van deze *opzettelijke* vormen van introductie (bv. handel), dienen de lidstaten de wijzen waarop soorten *onopzettelijk* worden geïntroduceerd (bv. als verstekeling) in de mate van het mogelijke te vermijden.
- Indien een soort die nog niet eerder op het grondgebied van de lidstaten was vastgesteld, toch wordt waargenomen, dient deze zo snel mogelijk verwijderd te worden. Dergelijke **snelle respons** is een gedeelde verantwoordelijkheid van (lokale) overheden en terreineigenaars.
- Voor die soorten op de lijst die al wijdverspreid zijn, dienen de lidstaten maatregelen te nemen om deze soorten zoveel mogelijk **onder controle te houden**. Ook dit is een **gedeelde verantwoordelijkheid tussen overheden en terreineigenaars**.

Soortenbesluit

Wetgeving - Soortenbesluit

- Besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot soortenbescherming en soortenbeheer van 15 mei 2009, gewijzigd bij Besluit van de Vlaamse Regering van 25 januari 2019
- <https://codex.vlaanderen.be/PrintDocument.ashx?id=1018227&atum=&geannoteerd=false&print=false>
- 'Unielijstsoorten'
- Alle overige uitheemse soorten

De Europese verordening is, voor wat de Vlaamse bevoegdheden betreft, verankerd in het Soortenbesluit van de Vlaamse regering.

Het Soortenbesluit trad in werking op 1 september 2009. Het besluit was het resultaat van een grondige integratie en verduidelijking van de bestaande Vlaamse regelgeving inzake soortenbescherming en soortenbehoud.

Het Soortenbesluit werd gewijzigd bij BVR van 17 juni 2016 tot wijziging van diverse bepalingen van het Soortenbesluit van 15 mei 2009. Dit besluit werd evenwel vernietigd bij arrest van de Raad van State nr. 243.364 van 10 januari 2019. Vogelbescherming Vlaanderen was naar de Raad van State gestapt en die heeft het volledige besluit vernietigd, wat inhoudt dat de bepalingen die daarin stonden, niet meer gelden.

In 2019 wijzigt de Vlaamse Regering opnieuw het Soortenbesluit. In het Soortenbesluit wordt bepaald welke soorten dieren en planten beschermd zijn in het Vlaamse Gewest, en welke wettelijke gevolgen verbonden zijn aan die beschermde status. In de eerste plaats worden een reeks handelingen vermeld die verboden zijn ten aanzien van beschermde soorten.

De wijziging omvat:

- de implementatie van Europese regelgeving,
- verduidelijkingen voor zaken die interpretatiemoeilijkheden opleverden of moeilijk uitvoerbaar of handhaafbaar zijn,
- en het aanpassen van artikelen aan het decreet over het natuurbehoud en het natuurlijk milieu.
- Tenslotte werd ook de Europese Verordening 1143/2014 betreffende invasieve uitheemse soorten geïmplementeerd. Het is overigens relevant te melden dat het Soortenbesluit ook de mogelijkheid voorziet voor de opmaak van een lijst van voor Vlaanderen zorgwekkende, invasieve soorten.

Samenwerkingsakkoord IUS

Wetgeving - Decreet instemming samenwerkingsakkoord rond IUS

- 3 MEI 2019. - Decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 30 januari 2019 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten
- Datum staatsblad: 29-05-2019
- Inwerkingtreding: 08-06-2019

De oorsprong van het samenwerkingsakkoord:

De uitvoering van de EU-IUS-verordening valt zowel onder de bevoegdheden van de federale staat als van de gemeenschappen en de gewesten. Het betreft voornamelijk het natuurbehoud maar eveneens het wetenschappelijk onderzoek.

Wat het natuurbehoud betreft, is de federale staat bevoegd voor de in-, uit- en doorvoer van niet-inheemse planten- en diersoorten, en hun krengen. De federale staat is eveneens bevoegd voor het natuurbehoud in de zeegebieden.

De gewesten zijn principieel bevoegd inzake natuurbehoud in overeenstemming met diezelfde wet tot hervorming der instellingen.

Dus kort gezegd: verdeelde bevoegdheden.

De meeste bepalingen van de EU verordening vereisen immers een gecoördineerde uitvoering op Belgisch vlak, hetgeen nodig is om de samenhang te verzekeren maar ook de doeltreffendheid van de uitvoering van de maatregelen voorgeschreven door de verordening en daarom werd deze samenwerkingsovereenkomst opgemaakt die in dit decreet wettelijk werd vastgelegd.

Wetgeving - Decreet instemming samenwerkingsakkoord rond IUS

- Drie nieuwe entiteiten
 - **Nationaal Comité** voor de Invasieve Uitheemse Soorten
 - ANB, SPW, FOD, BIM, BBPF
 - Voorzitter : ANB
 - **Nationale Wetenschappelijke Raad** voor de IUS
 - INBO, DEMNA, KBIN, Natuurpunt
 - Voorzitter : Etienne Branquart (DEMNA)
 - **Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat** voor de IUS
 - Dido Gosse & Jane Reniers

Om de coördinatietaken te vervullen zoals voorzien in het samenwerkingsakkoord, worden drie nieuwe instanties opgericht.

Nationaal Comité bestaat uit vertegenwoordigers van de administraties die bevoegd zijn voor de uitvoering van de verordening. Dit comité is aangevuld met diverse waarnemers zoals de vertegenwoordiger van het Belgisch Platform voor Biodiversiteit (BPB)

Het Comité heeft twee hoofdtaken:

- Enerzijds oefent het de te coördineren taken uit, zoals:
 - het vaststellen van het voorstel van Belgisch standpunt over de opname van zorgwekkende invasieve uitheemse soorten op de unielijst;
 - het uitbrengen van een advies over de vergunningsaanvragen die een coördinatie vereisen tussen de bevoegde overheden.
- Anderzijds is het Comité het geschikte forum voor de uitwisseling van informatie wanneer er unilaterale maatregelen genomen worden door een bevoegde overheid.

BBPF: Het Belgisch biodiversiteitsplatform is een interface tussen Belgische onderzoekers en policy-makers, zowel op nationaal als internationaal niveau)

de **Nationale Wetenschappelijke Raad**, wetenschappelijke ondersteuning

(Département de l'Etude du milieu naturel et agricole – DEMNA)

Nationaal Wetenschappelijk Secretariaat om gecoördineerde uitvoering van de in het samenwerkingsakkoord voorziene taken te verzekeren

Het **Belgisch Platform voor Biodiversiteit** (BPB) is op Belgisch niveau een uiterst belangrijk orgaan inzake wetenschappelijke expertise over invasieve uitheemse soorten. Deze expertise wordt al meerdere jaren ontwikkeld, meer bepaald via het Belgisch Forum voor invasieve uitheemse soorten, dat een informele structuur is die de hele wetenschappelijke gemeenschap samenbrengt die actief is op het vlak van biologische invasies. Door het te koppelen aan de uitvoering van de verordening, heeft het

samenwerkingsakkoord tot doel om te profiteren van de wetenschappelijke expertise die opgebouwd wordt door het platform in het kader van haar activiteiten inzake invasieve uitheemse soorten en dus om elk dubbel werk op Belgisch niveau te vermijden. Vele van de taken die reeds worden uitgevoerd door het platform zijn immers verplichtingen of wetenschappelijke taken van de verordening die op nationaal niveau moeten ontwikkeld worden, in casu door de gewesten op Belgisch niveau wat de niet-mariene soorten betreft.

Wijzigingen verzameldecreet

Wetgeving – Wijzigingen verzameldecreet

- 26 april 2019. - Decreet houdende diverse bepalingen inzake omgeving, natuur en landbouw
- Datum staatsblad: 19-06-2019
- Inwerkingtreding: 29-06-2019
- In het verzameldecreet worden een aantal technische wijzigingen doorgevoerd aan diverse decreten over omgeving en natuur.
- Er werd een bepaling ingevoerd dat privé-eigenaars op hun terrein moeten toestaan dat maatregelen tegen **exoten** worden genomen, indien de eigenaars dit niet vrijwillig toestaan.

In het verzameldecreet worden een aantal **technische wijzigingen** doorgevoerd aan **diverse decreten over omgeving en natuur**. Dit decreet trad op 29 juni grotendeels in werking. Het houdt onder andere wijzigingen in aan het bosdecreet, het jachtdecreet, het natuurdecreet en het decreet van 9 mei 2014 tot wijziging van de regelgeving over natuur en bos.

Essentieel is dat het bosdecreet en natuurdecreet gewijzigd zijn in die zin dat bestuurlijke maatregelen die opgelegd werden aan de vorige beheerder nu ook bindend worden voor de nieuwe beheerder en dat bestuurlijke maatregelen ten aanzien van een beheerder in de notariële akte moeten worden opgenomen. Ook werd een bepaling toegevoegd die oplegt dat illegaal opgerichte constructies in bossen niet in stand mogen gehouden worden, naast het al bestaande verbod om dergelijke constructies op te richten.

Verder kunnen gronden die werden gerooid volgens de procedure met eenvoudige schriftelijke melding, zoals vermeld in artikel 87 van het bosdecreet, 20 jaar na rooiing niet meer gebruikt worden als grond voor het uitvoeren van compenserende bebossing.

Ten laatste werd een bepaling ingevoerd dat privé-eigenaars op hun terrein moeten toestaan dat maatregelen tegen exoten worden genomen, indien de eigenaars dit niet vrijwillig toestaan.

<https://codex.vlaanderen.be/Zoeken/Document.aspx?DID=1031800¶m=informatie&ref=search&AVIDS>

Wetgeving – Natuurdecreet, artikel 51

- Art. 51- § 3 (pars) -- "ambtshalve [kunnen] op **private terreinen** door [...] personen in opdracht van het agentschap maatregelen worden uitgevoerd inzake beheer en bestrijding van [...] zorgwekkende invasieve uitheemse soorten. [...].
- De maatregelen [...] kunnen alleen [...] worden uitgevoerd indien de eigenaar [...] van een privaat terrein na schriftelijk verzoek niet **zelf** in beheer of bestrijding voorziet.
- Voor de ambtshalve uitvoering moet **schriftelijke toestemming** door de eigenaar [...] zijn bekomen.
- Ingeval geen toestemming wordt bekomen, kan de eigenaar [...] **aansprakelijk** worden gesteld voor de beheerkosten of herstelkosten die voortkomen uit de populatie van de betreffende soort op zijn terrein.
- De maatregelen [...] kunnen alleen maatregelen zijn die zijn opgenomen in een **beheerregeling**

Aan artikel 51, § 3, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 19 juli 2002, worden een tweede, derde en vierde lid toegevoegd, die luiden als volgt: "Met behoud van de bevoegdheden van de toezichthoudende ambtenaren krachtens andere wetten of decreten, kunnen ambtshalve op private terreinen **door het agentschap of personen in opdracht van het agentschap maatregelen** worden uitgevoerd inzake **beheer en bestrijding** van:

1° in het wild voorkomende, voor de Europese Unie zorgwekkende **invasieve uitheemse soorten**. Dat zijn uitheemse soorten waarvan de negatieve effecten zodanig zijn dat conform artikel 4, lid 3, van verordening nr. 1143/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2014 betreffende de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten, gezamenlijk optreden op het niveau van de **Unie** vereist is;

2° in het wild voorkomende, voor het Vlaamse Gewest zorgwekkende invasieve soorten. Dat zijn soorten die in het **Vlaamse Gewest op een lijst** zijn geplaatst als vermeld in artikel 12 van de voormelde verordening;

3° in het wild voorkomende, voor België zorgwekkende invasieve soorten. Dat zijn soorten die op een **nationale lijst** zijn geplaatst.

De maatregelen, vermeld in het tweede lid, kunnen alleen maatregelen zijn die zijn opgenomen in een beheerregeling die de Vlaamse Regering vaststelt.

De maatregelen, vermeld in het tweede lid, kunnen alleen ambtshalve worden uitgevoerd indien de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker van een privaat terrein na schriftelijk verzoek niet zelf in beheer of bestrijding voorziet. Voor de ambtshalve uitvoering moet schriftelijke toestemming door de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker zijn bekomen. Ingeval geen toestemming wordt bekomen, kan de eigenaar, de huurder, de exploitant of de grondgebruiker aansprakelijk worden gesteld voor de beheerkosten of herstelkosten die voortkomen uit de populatie van de betreffende soort op zijn terrein."

Beheerregelingen

Wetgeving - Beheerregelingen

- Het Soortenbesluit voorziet het instrument van **beheerregeling**
- Definitie beheerregeling : een **geheel van maatregelen** van soortenbeheer, gericht op het voorkomen of herstellen van hinder, risico of schade, veroorzaakt door bepaalde soorten dieren of planten
- beheerregeling voor een **bepaalde soort** of voor een bepaalde **groep van soorten** wordt, op initiatief van de minister, opgemaakt door of in opdracht van het ANB.
- De minister stelt de beheerregeling vast
- Een beheerregeling is geldig voor een periode van maximaal **5 jaar**, kan verlengd worden.

Het Soortenbesluit voorziet het instrument van een beheerregeling, waarmee acties worden vastgelegd inzake het beheer van soorten die hinder, risico of schade veroorzaken. Uitheemse soorten die ecologische schade aanrichten (en dus als 'invasief' kunnen worden bestempeld), kunnen dus ook het onderwerp van een beheerregeling vormen.

Wetgeving - Beheerregelingen

- volgende maatregelen kunnen opgenomen worden:
 1. uitvoeren van sensibiliseringsacties, daarbij inbegrepen het uitbrengen van codes van goede praktijk;
 2. het verrichten, het laten verrichten of het opleggen van specifieke beheer- of bestrijdingsacties;
 3. het sluiten van overeenkomsten met provinciale of lokale overheden of met rechtsonderhorigen, organisaties of verenigingen, met het oog op het opzetten van regionale of plaatselijke beheer- of bestrijdingsacties;
 4. als het gaat over invasieve soorten, het beperken of verbieden van het onder zich hebben, het vervoeren, het verhandelen of het ruilen, te koop of in ruil aanbieden van specimens of eieren van de soorten in kwestie, het kweken, het toestaan zich voort te planten, te worden gekweekt of geteeld.

Wetgeving - Beheerregelingen

onderdelen beheerregeling:

- 1° de soorten waarop de beheerregeling van toepassing zal zijn;
- 2° de personen of de categorieën van personen die de maatregelen zullen uitoefenen;
- 3° de maatregelen die zullen mogen of moeten worden uitgevoerd, en de middelen of methoden die daarbij zullen mogen of moeten worden gebruikt;
- 4° in voorkomend geval de te verlenen afwijkingen
- 5° de omstandigheden van tijd en plaats waaronder de maatregelen zullen mogen worden uitgevoerd;
- 6° de voorwaarden en lasten waaronder de maatregelen zullen mogen worden uitgevoerd;
- 7° de controles die zullen worden uitgevoerd;
- 8° een sensibilisatie- of communicatiestrategie.

Andere invasieve exoten

Andere invasieve exoten

- Opgelijst in verschillende lijsten, afhankelijk van het doel
- Vademecum Invasieve Uitheemse Planten
 - Soorten waarvoor wordt geoordeeld dat bestrijden of beheren aan de orde is in Vlaanderen (soms enkel in specifieke gebieden of situaties en niet steeds in geheel Vlaanderen)
- Harmonia - Belgian Forum on Invasive Species
- AlterIAS (kweek & verkoop)
- waarschuwingssoorten op www.waarnemingen.be/exoten

Naast de EU-soortenlijst met IUS, zijn er nog andere lijsten afhankelijk van het beoogde doel. De soortenlijst gehanteerd in het vademecum werd zorgvuldig samengesteld door een panel van specialisten en beheerders. Voor de discussie werd gebruik gemaakt van de soortenlijsten van zowel Harmonia en AlterIAS, van de waarschuwingssoorten op www.waarnemingen.be/exoten en van expertenkennis over de recentste bevindingen. Het uitgangspunt bij de opmaak van Vademecum Invasieve Uitheemse Planten was om soorten op te nemen waarvoor wordt geoordeeld dat **bestrijden of beheren** aan de orde is in

Vlaanderen (hoewel soms enkel in specifieke gebieden of situaties en niet steeds in geheel Vlaanderen).

Het uitgangspunt voor dit vademecum was dus om soorten op te nemen waarvoor beheerders van groen of natuur nood hebben aan kennis om de soorten te bestrijden of beheren. Deze doelstelling verschilt daarom van twee andere initiatieven:

1. Bij de Gedragscode invasieve planten in België (i.h.k.v. het **AlterIAS-project**) werden afspraken gemaakt met de groensector over welke planten niet langer te kweken of aan te planten. Er werd eveneens afgesproken over welke planten te adviseren om deze niet aan te planten bv. in of nabij gebieden met hoge natuurwaarde.

2. Bij het **waarschuwingssysteem op www.waarnemingen.be/exoten** was het uitgangspunt om die soorten op te nemen die problematisch zijn en nog niet of slechts in beperkte mate in Vlaanderen voorkomen, of die momenteel nog sterk toenemen in hun voorkomen.

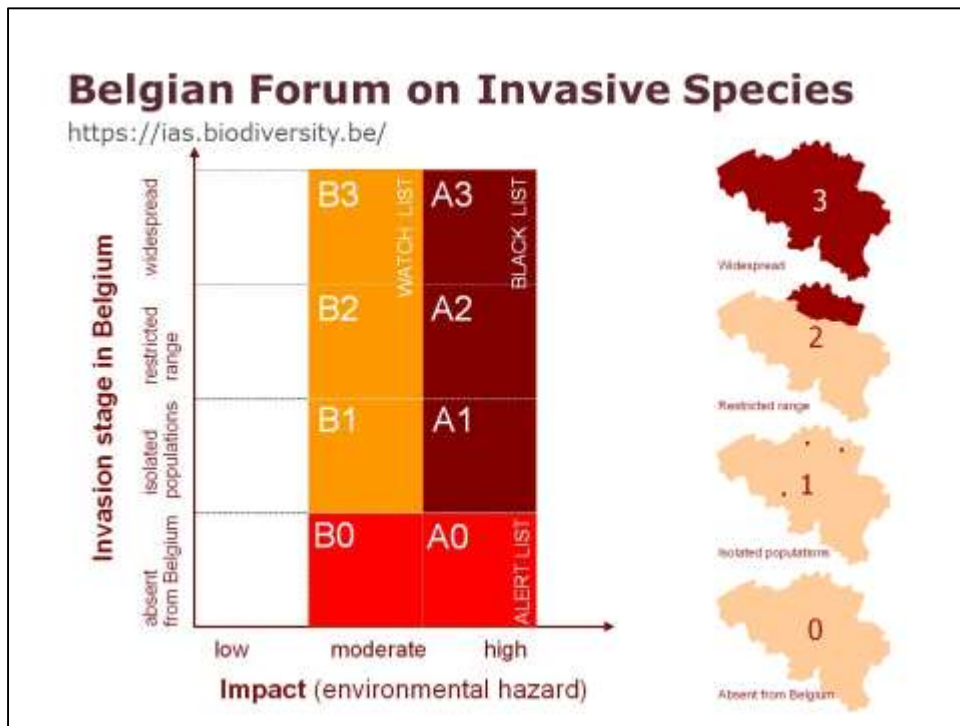
De gehanteerde soortenlijsten voor deze drie verschillende initiatieven komen grotendeels overeen, echter door de verschillende doelstellingen verschillen ze in beperkte mate. In het Vademecum beheer van invasieve uitheemse planten worden bijvoorbeeld geen specifieke fiches opgenomen voor soorten die:

1. Bijna uitsluitend in habitats voorkomen die zeer gevoelig zijn aan verstoring waardoor bestrijding bijna steeds meer schadelijke gevolgen heeft dan wanneer deze met rust worden gelaten zoals voor typische bossoorten als schijnaardbei. Voor dergelijke soorten is bestrijding niet aangewezen maar kunnen afspraken zoals binnen het kader van het AlterIAS-project m.b.t. het niet kweken of aanplanten van dergelijke soorten zeer effectief zijn.

2. Bijna enkel voorkomen in habitats waar bestrijding meestal niet noodzakelijk is zoals in stedelijke omgeving, bv. fluweelboom.

3. Reeds jarenlang in Vlaanderen aanwezig zijn zonder fors toe te nemen of zeer wijd verspreid zijn zonder ernstige problemen te veroorzaken, bv. bezemkruiskruid.

Deze soorten worden dus niet in detail behandeld in het vademecum, maar voor die soorten waarvoor bestrijding wel een goede zaak blijft, werd geopteerd deze in een B-lijst op te nemen. Deze lijst en het vademecum zijn een momentweergave. De verwachting is dat het aantal invasieve exoten de volgende jaren verder zal toenemen. Voor de bestrijding van de soorten vermeld in de B-lijst alsook nieuwe invasieve soorten geldt in de meeste gevallen uitroeiing door uittrekken en afvoeren als meest efficiënte aanpak. Uiteraard geldt dit voor invasies van natuurlijke habitats. In tuinen vormen deze soorten daarom niet meteen een probleem.

Het Belgisch Forum voor Invasieve Soorten verzamelt wetenschappelijke informatie over de aanwezigheid, de verspreiding, de auto-ecologie, de nadelige gevolgen en het beheer van invasieve uitheemse soorten. Het werkt regelmatig een referentielijst van exotische soorten in België bij en is verantwoordelijk voor de opstelling van een zwarte lijst met soorten die een sterke nadelige impact hebben op de biodiversiteit.

Lijst van invasieve exoten

2019: In deze lijst staan de invasieve exoten gebundeld

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Soort	EU lijst	IAS	Tech. nat. invas. uith. planten	Ecopetia	Exoten	Waarschuwen geogr. inv.	aanroeplijst
<i>Alopecurus cristatus</i>	Kulmains	dieren						X	
<i>Aonidiaceae tyda</i>	Insulmans	dieren	X				X	X	
<i>Aedes albopictus</i>	Tygermug	dieren						X	
<i>Az. galiccolata</i>	Mandarijnmand	dieren		X			X	X	
<i>Aloupoen argyrolata</i>	Kijgans	dieren	X	X			X	X	
<i>Ameiva ameiva</i>	Bruin Amerikaanse dorsgranaal	dieren		X				X	
<i>Anoplophora chinensis</i>	Oost-Aziatische Boortor	dieren						X	
<i>Anoplophora plagiipennis</i>	Aziatische boktor	dieren						X	
<i>Anax indus</i>	Indische Gans	dieren		X				X	
<i>Arctostaphylos triangulata</i>	Nieuw-Zeelands landplatworm	dieren	X				X	X	
<i>Aspilum leuvense</i>	Harenkopdianoplasworm	dieren						X	
<i>Bristia canadensis</i>	Canadaanse gans	dieren		X			X	X	
<i>Callinectes erythronus</i>	Pallas eekhoorn	dieren	X	X			X	X	
<i>Callinectes sapidus</i>	Texas eekhoorn	dieren		X				X	
<i>Castor fiber</i>	Stafl	dieren		X				X	
<i>Castor canadensis</i>	Canadaanse bever	dieren		X				X	
<i>Cervus nippon</i>	Sjacht	dieren						X	
<i>Chrysomela picta</i>	Amerikaanse Berzschilpad	dieren					X	X	
<i>Conus splendens</i>	husvraat	dieren	X				X	X	
<i>Cygnus atralis</i>	Zwarte zwaan	dieren			X			X	
<i>Dama dama</i>	Damhart	dieren		X				X	
<i>Dubrochta nigripes</i>	Meisworteboordje	dieren						X	
<i>Echinochloa crusgalli</i>	Chinese soepstrijck	dieren	X				X	X	
<i>Echinops alpinus</i>	Spaanse Sprieseekhoorn	dieren					X	X	
<i>Ferula litorea</i>	Deelste Amerikaanse Rivierneest	dieren						X	
<i>Ranunculus acris</i>	Geelbloedige Amerikaanse Rivierneest	dieren						X	

EXOTEN overzicht, Gemeentelijke lijst, EU lijst, EU lijst 15-06-2019, IAS, Ecopetia, Waarschuwen

Provincie Antwerpen

Alle invasieve exoten uit de voorgaande beschreven lijsten, zijn samen gezet in 1 overzichtelijke Excel-tabel. Deze kan, zoals verder beschreven, gebruikt worden om een exotentoets in een gemeente of een bepaald gebied uit te voeren. Deze tabel is op de website van de provincie Antwerpen te downloaden.

Info over invasieve exoten

Info Soorten Europese verordening

* Ecopedia: <https://www.ecopedia.be/>

Info Soorten Europese verordening

Info over invasieve soorten

Home > Natuur > Exoten

Beleid rond invasieve exoten

- Wat zijn invasieve exoten?**
 - Wat zijn invasieve exoten?
 - De Europese Directie 'exoten'
 - Problemen door invasieve exoten
- Aanpak van invasieve exoten**
 - Drietrapsaanpak
 - Waarnemingsnetwerk
 - Praktische en bestrijdingsmethoden
- Voorbeelden van beheer**
 - Tijd en kaart voor beheersvoorbeelden
 - Nieuwsof Exoten.nl

Invasieve exoten: een drietrapsaanpak

1. Preventie

- voorkomen is beter dan genezen
- weten welke uitheemse soorten invasief kunnen worden en welke soorten al invasief zijn, kan je er bewust voor kiezen om deze soorten
- niet kopen of vermijden dat ze in de vrije natuur terecht komen
brochure '[Alternatieven voor invasieven. Plant anders. Kies voor biodiversiteit in de tuin.](#)'
folder '[Stop de verspreiding van invasieve waterplanten](#)'
- gezonde natuur zorgt dat invasieve soorten zich moeilijker kunnen vestigen

2. Snel opsporen en ingrijpen

- Signaleringsnetwerk: waarnemingen.be/exoten
- ingeven waar je een bepaalde invasieve soort gezien hebt
- registratie is eenvoudig en staat voor iedereen open
- Beheerders en beleidsmakers: inschrijven op automatische waarschuwingen per e-mail. Inschrijven voor waarschuwingen kan voor specifieke soorten of gebieden.

3. Beheren en terugdringen(?)

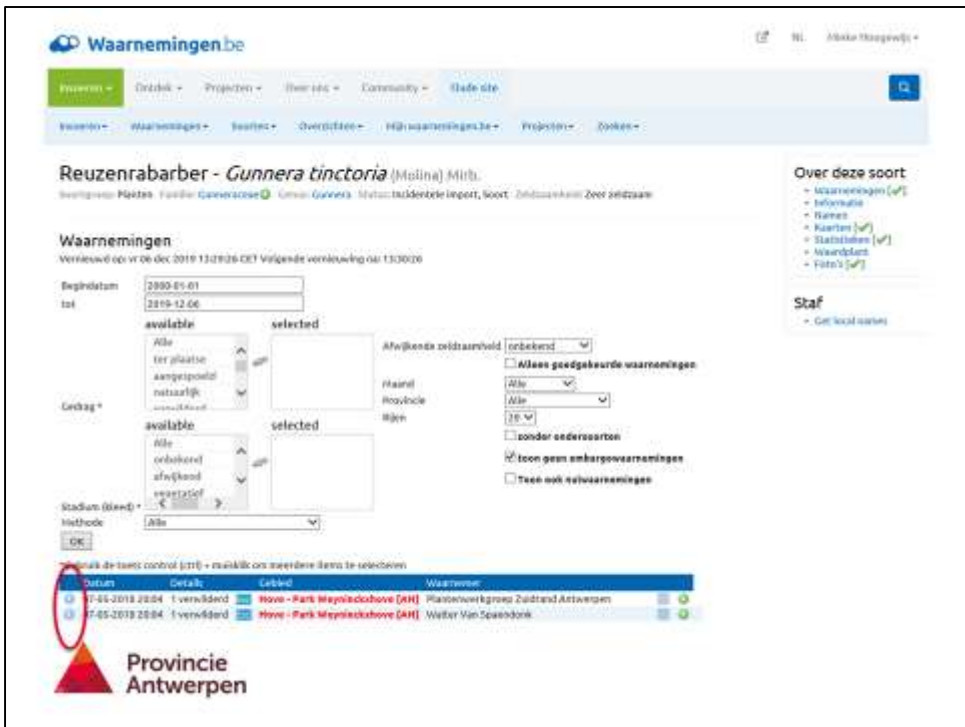
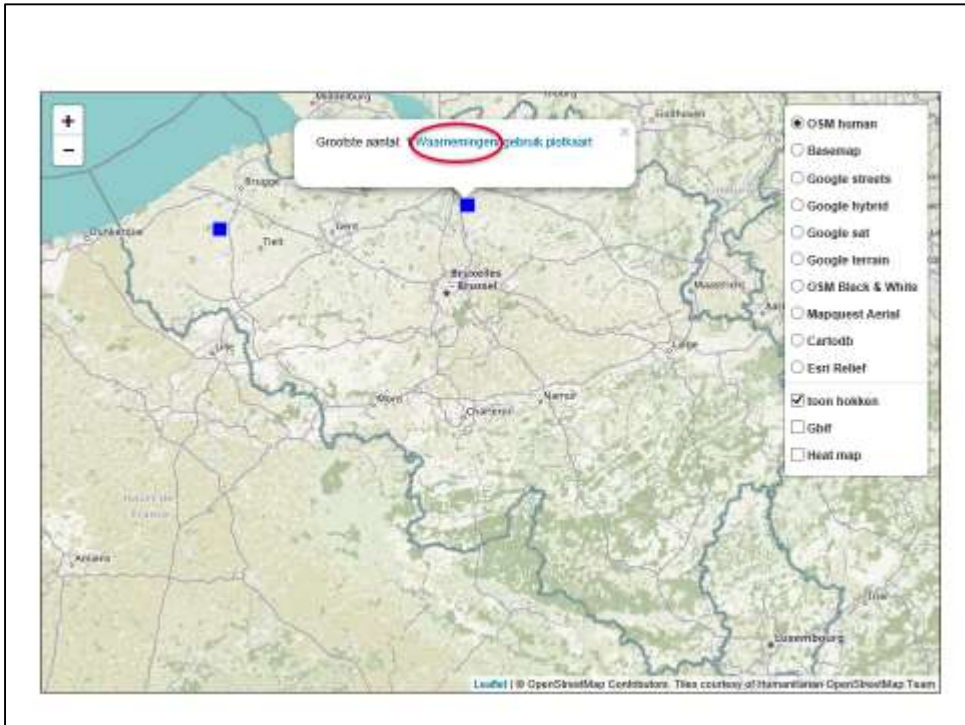
- beheerders verantwoordelijk voor de "deugdelijke staat" van de terreinen.
- terreinen zo beheren dat bedreigingen door invasieve exoten beheersbaar blijven
- uitgangssituatie bepaalt of de beslissing om tot bestrijding over te gaan zinvol is

waarnemingen.be/exoten

Om via waarnemingen.be locaties van invasieve exoten te bekijken, log je eerst in en vervolgens ga je naar de "oude site" en kies je bij projecten "Invasieve exoten". Daar krijg je meer info over de invasieve exoten en de verspreiding ervan. Of je klikt na inloggen op deze link: www.waarnemingen.be/exoten

Door op het gewenste km-hok te klikken, is het mogelijk om de details van de groeiplaats van de exoot te ontdekken.

Reuzenrabarber - *Gunnera tinctoria* (Molina) Mirb.

Soortgroep: Planten · Familie: Gunneraceae · Genus: Gunnera · Status: Incidentele import, Soort · Zeldzaamheid: Zeer zeldzaam

Datum 2018-05-07 20:04
Protocol losse waarneming
telmethode onbekend
Aantal 1 verwijderd
escape ja
Determinatie zeker
Gebied Hove - Park Weynincshove [AN]
Hove
Waarnemer Plantenwerkgroep Zuidrand Antwerpen
Methode onbekend
Status niet onderzocht
soort waarneming copieel observation
precisie 10 m

gps: 51.145, 4.474
lambert: 1972 157389 203882
• Route via Google Maps
• Hoogte

Exotentoets / screening

Waarnemingen.be (Mick Hoogeve) -

Home - Ontdek - Projecten - Over ons - Contact - Data site

Waarnemingen
Ongesiegd
Soorten
Locaties
Foto's
Gebieden

Recente zeldzaamheden ● zeer zeldzaam ● zeldzaam

Alle Vogels Zoogdieren Reptielen en amfibieën Dagvlinders Meer >

2019-10-22

- **Zygophloeus aestivellus** - Bergerhout (Dij) [AN] 3
- **Echt verschaar** - Aelkenen opbouwvenn - Diurne (Antwerpen) (Dij) [W] 4
- **Stalwartsmeermot** - Panikrope onasidit - Melen (LG) 10 5
- **Donsere wittentuil** - Conditie (Dij) - Hooghele (WV) 1

Nieuws

Plan je excursie, ga samen op stap en kopieer de waarnemingen

De laatste grote aanpassingen op een rijtje:

- De nieuwe **excursieplanner** kan je vinden onder 'Ontdek' > 'Ongesiegd'. Zoek er op wat je je favoriete gebied of je favoriete geslacht is. Of: filter eerst op je favoriete soortgroep en zij soorten die je zelf nooit eerder zag.
- **Kopieer waarnemingen in bulk**. Ging je samen op stap? Ge naar het profiel van je medewaarnemer en kopieer met de knop rechts bovenaan alles wat

Elke terreinbeheerder is verantwoordelijk voor het beheer van de invasieve, uitheemse plantensoorten op zijn terrein. Bestrijdingsinspanningen op het terrein dienen dan ook door verschillende entiteiten te worden geleverd, waaronder gemeenten, steden, provincies, terreinbeheerders en waterloopbeheerders. Per gemeente kan er een lijst gegenereerd worden van de waargenomen soorten.

Waarnemingen.be

Overzicht - Projecten - Over ons - Community - Oude site

Malle Antwerpen

Details Waarnemingen Foto's Geluiden **Soorten gezien**

Naam	Data	Aantal	Gebruiker	Waarnemingen
Oppervlakte	51,88 km ²	73.000	Wim Veraghtert	10.364
Provincie	Antwerpen	880	Paël De Croodler	15.000
	foto's	5.903	Tom Geesseels	8.246
	geluiden	1	Guy Laertjens	6.100
	soorten	5.861	Hans W	1.062

Waarnemingen.be

Overzicht - Projecten - Over ons - Community - Oude site

Malle Antwerpen

Details Waarnemingen Foto's Geluiden **Soorten gezien**

Planten titel **Filter**

gebruik lokale taxonomie inclusief exoten en uitgestorven soorten inclusief escapen alleen eigen waarnemingen

682 soorten, 4 hybrides, 58 verzamelsorten, 37 synoniemen, 28 ondersoorten gevonden.

Soort

naam	wetenschappelijke naam	eerste	laatste	#
284 Vennesoortjes	<i>Menyanthes pulchella</i>			1
285 Klomp	<i>Hedera helix</i>	1940-01-01	2018-12-05	31
286 Zonnebloem	<i>Helianthus annuus</i>	1990-07-01	1990-07-01	1
287 Heuzenberenklaauw	<i>Hieracium montigenum</i>	1991-05-01	2018-12-05	7
288 Gewone beemkloauw	<i>Hieracium spicatosylvestris</i>	1940-01-01	2018-07-28	42
289 Oranje havelkroes	<i>Hieracium aurantiacum</i>	2017-06-24	2019-07-10	2
290 Spits havelkroes	<i>Hieracium lactucifolium</i>	1869-08-01	1940-01-01	2
291 Stijf havelkroes	<i>Hieracium lanuginatum</i>	1940-01-01	1989-08-01	5
292 Heuzehavelkroes	<i>Hieracium marianum</i>	1989-07-01	2017-10-16	3

Om ook de exoten in de lijst weer te geven; is het nodig om "inclusief exoten en uitgestorven soorten" aan te vinken. Klik vervolgens op filter en alle soorten van de gemeente worden zichtbaar.

Het is mogelijk om deze soortenlijst te kopiëren en in een Excel-document te plakken (via "plakken speciaal" als "tekst"). Zie verder.

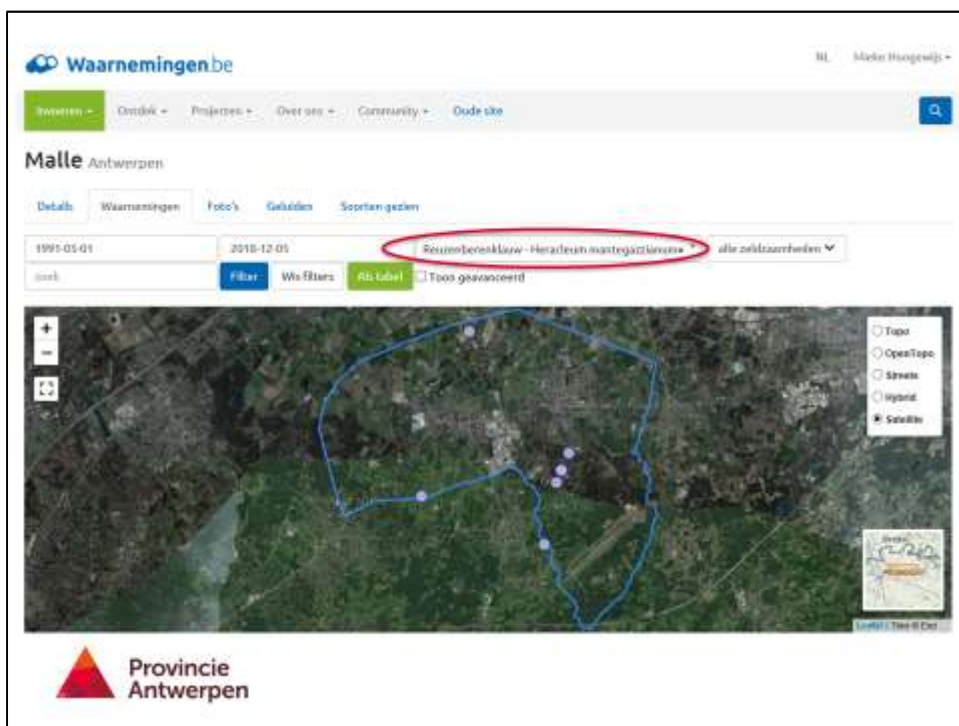
Waarnemingen.be

Malle Antwerpen

682 soorten, 4 hybrides, 58 verzamelsoorten, 37 synoniemen, 28 eidersoorten gevonden.

naam	wetenschappelijke naam	eerste	laatste	#
284 Veenzoorchis	<i>Neomartia pulchella</i>			1
285 Kluisp	<i>Hedera helix</i>	1940-01-01	2018-12-05	31
286 Zonnebloem	<i>Helianthus annuus</i>	1990-07-01	1990-07-01	1
287 Rinsenbenediktauw	<i>Heracleum sibiricum</i>	1991-05-01	2018-12-05	7
288 Gewone benediktauw	<i>Heracleum sphondylium</i>	1940-01-01	2018-07-28	42
289 Oranje hawikkruid	<i>Heracleum aurantiacum</i>	2017-06-24	2019-07-10	2
290 Spits hawikkruid	<i>Heracleum lactucifolium</i>	1869-08-01	1940-01-01	2
291 Stijf hawikkruid	<i>Heracleum lanatum</i>	1940-01-01	1989-08-01	5
292 Rharhawikkruid	<i>Heracleum mantegazzianum</i>	1989-07-01	2017-10-16	3

Door op het kaartsymbool te klikken, krijg je de waarnemingslocaties van de desbetreffende soort in je gemeente te zien.

Door op een punt te klikken krijg je de details van de waarneming te zien.

Reuzenberenklauw

Hieracium mantegazzianum Schimper & Leyser

Plaatse, Afbeeld, Soort, Waarnemingen, Meer informatie

1 ter plaatse

2018-12-05 10:24

Indra Jacobs

Oostmalle - Weiland Sint-Lenaertsbaan (AN)

goedgekeurd (door admin)

GPS 51.3209, 4.6972

Lambert: 1972.172897 223500

naauwkeurigheid 25m

Imro ObsMapp

Details

datum	2018-12-05 10:24
aantal	1
levensstadium	onbekend
activiteit	ter plaatse
locatie	Oostmalle - Weiland Sint-Lenaertsbaan (AN)
waarnemer	Indra Jacobs
protocol	geen
telmethode	onbekend
methode	onbekend

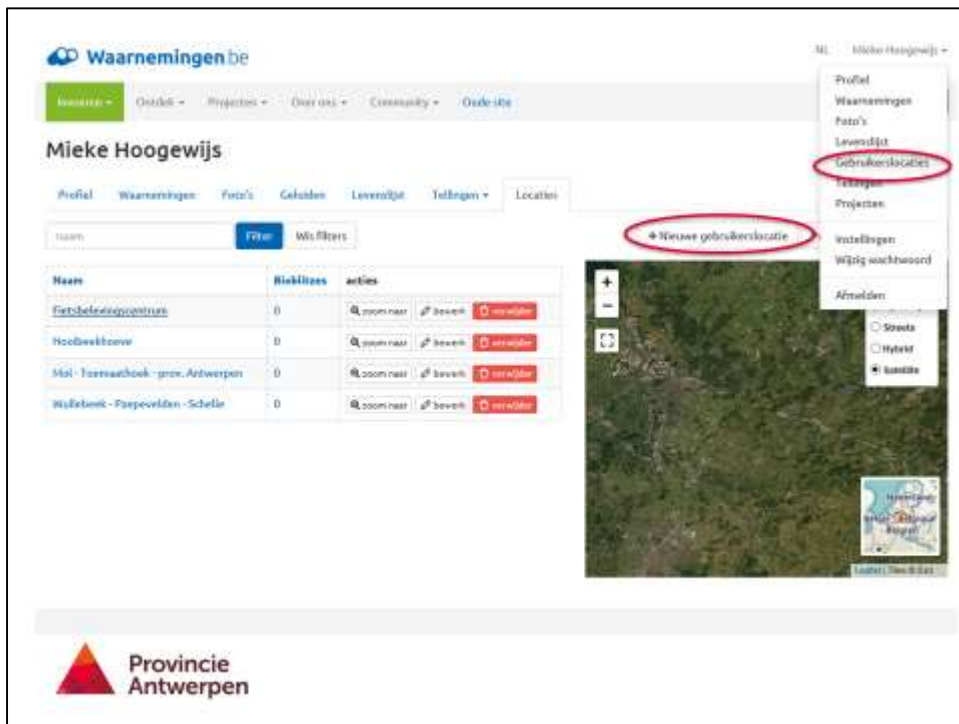
1	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Soortgroep	EU lijst	IAS	Tech. vad. invas uith. planten	Ecopedia	Waarsch. ngssys. Exoten
2	<i>Acacia saligna</i>	wilgacacia	planten				X	X
3	<i>Acer negundo</i>	Vedersdoorn	planten		X	X	X	X
4	<i>Acer rufrum</i>	Grijze beesdoorn	planten		X	X	X	X
5	<i>Acerodonia cristatulus</i>	Kalfman	dieren					X
6	<i>Acerodonia trispa</i>	troumana	dieren	X			X	X
7	<i>Aedes albopictus</i>	Tiggermug	dieren					X
8	<i>Ailanthus altissima</i>	Hemelboom	planten	X	X	X	X	X
9	<i>Aiz galericulata</i>	Mandarijweerd	dieren		X			X
10	<i>Aix galericulata</i>	Mandarijweerd		29/07/1997	26/03/2021	12		
11	<i>Akebia quinata</i>	Kimbes / Schijnagurk / Kijmugurk	planten			X	X	X
12	<i>Aloupochen aegyptiaca</i>	Nijlgans	dieren	7/03/2000	12/04/2021	261		X
13	<i>Aloupochen aegyptiaca</i>	Nijlgans	dieren		X		X	X
14	<i>Aloupochen aegyptiaca</i>	Voorjaarsboomganster	planten	31/03/1998	5/04/2019	21		X
15	<i>Aloupochen aegyptiaca</i>	Aloupochen	planten		X	X	X	X
16	<i>Aloupochen aegyptiaca</i>	Aloupochen	planten		X	X	X	X
17	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Ambrosia	dieren	1/01/1980	26/07/2020	3		X
18	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Buizen Amerikaanse dwergmeentel	dieren		X			X
19	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Ambrosia	planten		X	X		X
20	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Ambrosia	planten	1/01/1980	13/05/2021	28		X
21	<i>Ambrosia artemisiifolia</i>	Dwergmeentel	planten			X		X
22	<i>Andropogon virginicus</i>	Amerikaans bezemgras	planten		X		X	X
23	<i>Andropogon virginicus</i>	Oost-Aziatische Boktor	dieren					X
24	<i>Andropogon virginicus</i>	Aziatische boktor	dieren					X
25	<i>Anser indicus</i>	Indische Gans	dieren		X			X

Tip: om de status van de waargenomen soorten te kennen, kan je de overzichtstabel van invasieve exoten downloaden vanop de provinciale website.

Selecteer zoals eerder aangegeven, de waargenomen soorten uit waarnemingen.be. Plak via "plakken speciaal" als "tekst" de waargenomen soorten (in een rode kleur) onderaan in deze overzichtstabel.

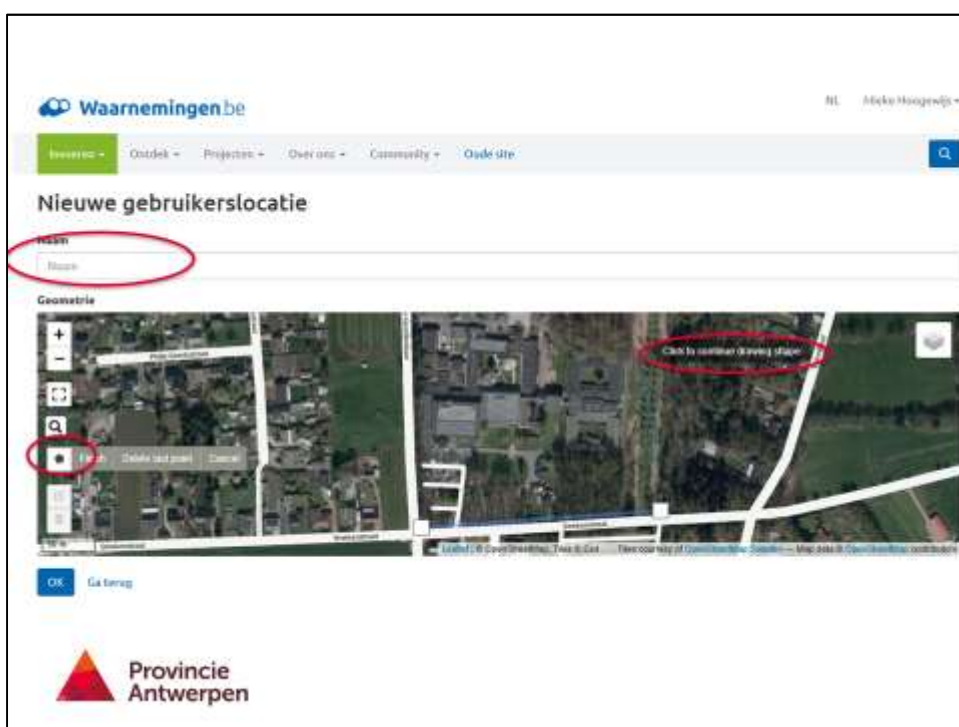
Als je dan de tabel opnieuw alfabetisch rangschikt op de kolom wetenschappelijk naam; dan krijg je snel te zien welke invasieve exoten er in je gemeente voorkomen.

Je kan ook voor een eigen afgebakend gebied soortgegevens opzoeken.

Klik daarvoor rechtsboven op je naam en klik op "Gebruikerslocaties".

En vervolgens kan je klikken op "Nieuwe gebruikerslocatie" om een nieuwe perimater in te tekenen.

Alerts

Alerts - waarnemingen.be/exoten

Waarnemingen.be

Homepage Invasieve exoten
Waarnemingen
Melding instellen

Waarschuwingssysteem Invasieve Exoten

Overzicht alerts

Melding instellen

Provincie: Gebied:

Gebied

Email verzenden per: Dag Week

Alarm lijst

- Rode Stokkroon - *Grus grus*
- Zwarte kraai - *Corvus corax*
- Rode kraai - *Corvus corax*
- Zwarte meeuw - *Larus dominicanus*
- Rode meeuw - *Larus dominicanus*
- Zwarte reiger - *Grus grus*

Het is ook mogelijk om via waarnemingen.be melding te krijgen waargenomen invasieve exoten op het grondgebied van je gemeente.

Op die manier kan er snel gehandeld worden wanneer er een invasieve exoot wordt waargenomen in een gemeentelijk plantsoen of park!

Alerts - waarnemingen.be/exoten

Waarnemingen.be

Homepage Invasieve exoten
Waarnemingen
Melding instellen

Overzicht alerts

Alert toevoegen

Mijn waarnemingen.be

- Mijn Waarnemingen
- Mijn Foto's
- Mijn Gebieden
- Mijn Persoonlijke gegevens
- Mijn Nieuws
- Mijn Links
- Mijn Gebieden
- Mijn Toestel
- Overzicht alerts**
- Mijn Toestel
- Mijn Tags
- Mijn streeplijsten
- Mijn transacties
- Commentaaroverzicht
- Opmerkingen gebruikers
- Levenslijst
- Levenslijst (alle dorrechten)
- Eenselge jaarlijst
- Eenselge maandlijst
- Eenselge weeklijst
- Eenselge daglijst
- Eenselge provincielijst
- CDR's lijst
- Instellingen mobiele app
- Hoe deel ik mijn data & licenties multimedia

[Invoeren](#) • [Overzicht](#) • [Projecten](#) • [Over ons](#) • [Community](#) • [Oude site](#)

[Invoeren](#) • [Waarnemingen](#) • [Searchen](#) • [Overzicht](#) • [Mijn waarnemingen.be](#) • [Projecten](#) • [Zoeken](#)

Alert toevoegen

Provincie of Gebied:

Zeldzaamheidsgroep of 1 Soort:

met optioneel Geografisch gebied:

of **zijn Vogel levenslijst, verwijderd !!! vorden genogeerd**

- 1 Oostenveld - Pultaf (Groenedomein provincie Antwerpen - regio Antw.)
- Abdijencrode (Groene Aa provincie West-Vl.)
- Antwerpen - Hof van Loper (Groenedomein provincie Antwerpen - regio Antw.)
- Antwerpen Stad - Provinciehuis en omgeving
- Ardenne - 1 Veld (Provinciedomein)
- Avergem - (Balderspoopd Zuid (Groene Aa provincie West-Vl.)
- Avergem/Moer - Trossaats Doot (Groene Aa provincie West-Vl.)
- Beemden - Bultkampteld (Provinciedomein)
- Baarsbeekje (Zwinregge - Zeebos (Provinciedomein)
- Boone - De Schone (Groenedomein provincie Antwerpen)
- Damae Vaart (Groene Aa provincie West-Vl.)
- Deerlijk - De Gavers - Ringebos (Provinciedomein)
- Deerlijk - De Gavers - Begewiesde (Provinciedomein)
- Deerlingen - Balkeuter (Provinciedomein)
- Draene - Rivierhof (Groenedomein provincie Antwerpen - regio Antw.)
- Dikwaide - (Lankeleingand)